

URTX

L A NECRÒPOLIS DE L'OLIVA.
MALDÀ (L'URGELL)

Josep Ros i Mateu

LA NECRÒPOLIS DE L'OLIVA.

MALDÀ (L'URGELL)

**Josep
Ros i Mateu**

Arqueòleg i
conservador del
Patronat d'Arqueologia
de Guissona

Introducció

L'article que teniu a les vostres mans és el resultat de la troballa fortuïta d'un seguit de sepultures, com a conseqüència de les tasques de conreu portades a terme en una finca de cereal de la partida de l'Oliva, al terme de Sant Martí de Maldà.

En un moment inicial, els treballs de conreu van posar al descobert una sepultura amb les restes d'un esquelet humà. La curiositat dels descobridors d'aquest enterrament els va portar a remoure la terra fins a localitzar un total de nou sepultures. Assabentats els serveis territorials del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya de les troballes, es va procedir a l'inici d'una intervenció arqueològica amb caràcter d'urgència.

Aquesta intervenció arqueològica es va portar a terme entre els mesos de febrer i març de 1997. La direcció dels treballs va recaure en la meua persona i en l'excavació van intervenir els arqueòlegs Àngel Lafuente i Enric Tartera, membres de l'equip d'excavació de la fortificació dels Vilars d'Arbeca, i els obrers de l'empresa d'arqueologia Pròleg. Els treballs d'excavació van comportar l'obertura d'un important quadrat de 18 per 13 metres. La zona oberta es localitzava en una finca que es trobava emplaçada en la vessant est del morro d'una petita carena. La zona, segons els propietaris de la finca, era coneguda amb el nom de l'Oliva. Aquesta finca, situada a 371 metres d'altitud, domina una àmplia fondalada anomenada els Negralets. La intervenció perseguia documentar la presència d'una àrea de necròpolis àmplia, amb restes estructurals que ens permetessin situar-la cronològicament. Desgraciadament, la zona conservava molt poca estratificació antròpica, i no es va poder documentar cap altra estructura que no fossin els enterraments. Tot i així, a partir de l'estudi dels diversos interestrats documentats, podem

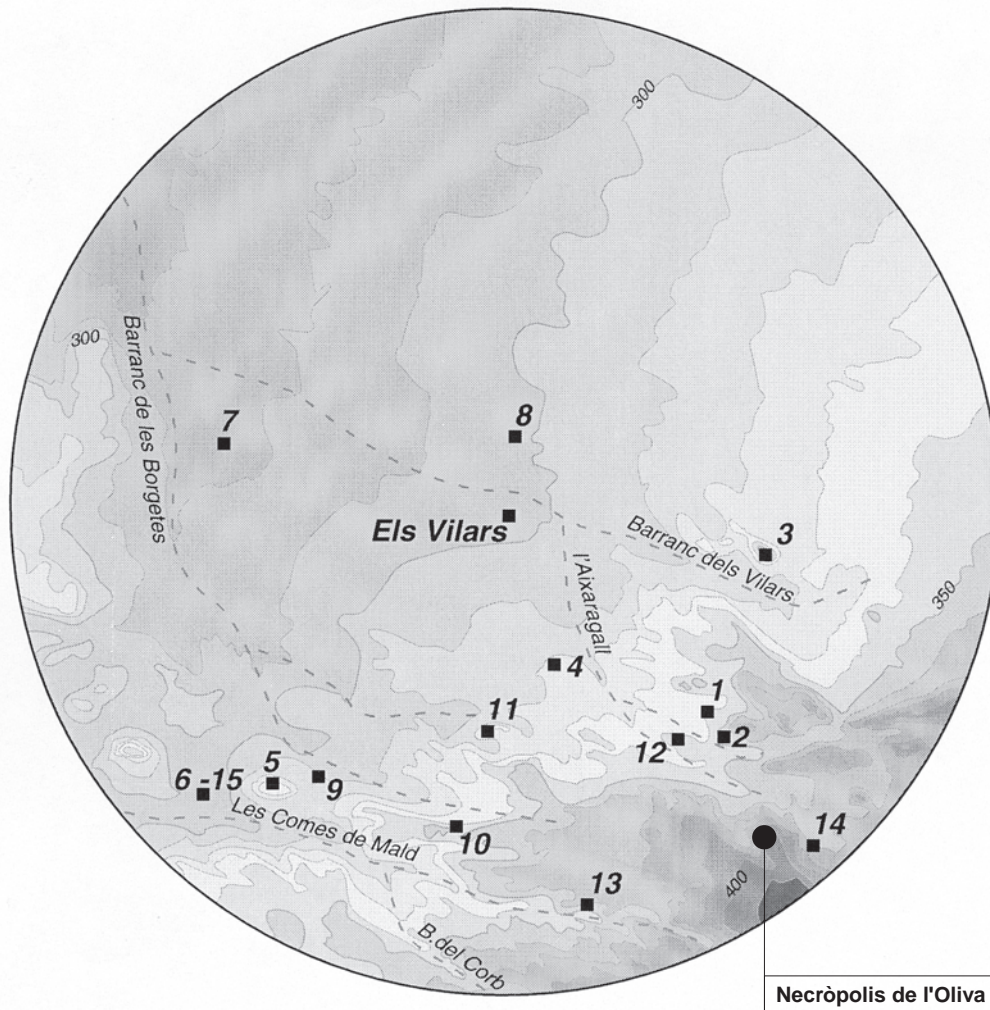
assenyalar l'existència de dos moments d'activitat antròpica en aquesta zona. Una activitat possiblement de caràcter industrial o constructiu, testimoniada a partir de diversos interesats, i una altra activitat consistent en l'enterrament de restes humanes, que donarà com a resultat la creació d'una àrea de necròpolis.

Activitat industrial o constructiva

Com hem referit abans, a part de les sepultures dins l'àrea d'excavació, es va documentar l'existència de vuit interestrats, consistents en un seguit de talls realitzats a les margues naturals de la zona. Aquestes accions negatives, testimonis d'alguna activitat antròpica realitzada a la zona, no es troben interconnectades, sinó que es trobaven totalment aïllades i separades. Tenint en compte les relacions d'aquests talls amb les sepultures de la zona, aquests interestrats es poden agrupar en tres grups:

Un primer grup corresponent a talls totalment aïllats, no afectats per la construcció de les sepultures. És el cas de la U.E. 93, un interestrat de planta circular, d'uns vint centímetres de diàmetre, que cal interpretar com un forat de pal, amortitzat per l'estrat U.E. 102, d'uns vuit centímetres de potència estratigràfica. També és el cas de l'U.E. 104, un interestrat de planta més o menys circular, de 30 per 40 cm de diàmetre, amortitzat per l'estrat U.E. 103, d'uns trenta centímetres de potència estratigràfica. I per últim és el cas de l'interestrat U.E. 89, de planta quadrada, de 210 per 230 cm, amortitzat per l'estrat U.E. 88, de 22 cm de potència estratigràfica. En cap dels estrats d'amortització d'aquests retalls, les UE 102, 103 i 88, s'ha documentat cap resta material.

Un segon grup, corresponent a talls possiblement retallats per sepultures, és el cas de la U.E. 36, un interestrat de planta rectangular,

	Bronze	Ferro	Ib ric Ple	Ib ric Tard	Rom
1 Les Cometes					
2 El Roquillon					
3 La Pleta de Belianes					
4 Tossal del Seba					
5 Castell d'Arbeca					
6 L'Estany					
7 Les Borgetes					
8 Vil·la romana dels Vilars					
9 Vil·la romana d'Arbeca					
10 Pla dels Rufians					
11 Turonet del Calder					
12 Bosc d'en Popa					
13 Vil·la de les Forques					
14 Cantorelles					
15 Els Aubachs					

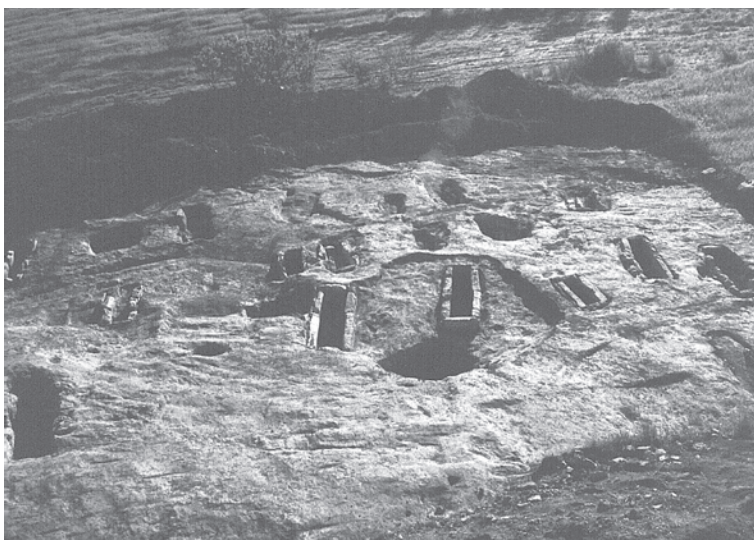
Fig. 1
 Ubicació dels assentaments a l'entorn immediat dels Vilars (Arbeca). Prospecció realitzada per l'equip de la UdL que excava el jaciment dels Vilars i publicada a la revista GALA d'arqueologia, antropologia i patrimoni, núm. 3-5, 1994-1996, pàgs. 319-339

Fig. 2
Situació de la
necròpolis de l'Oliva.

de 90 per 60 cm, amortitzat per l'estrat U.E. 101, d'uns cinc centímetres de potència estratigràfica. Aquest interestrat sembla estar tallat pels talls de construcció de les sepultures E. 17 i E. 23. També és el cas de l'interestrat U.E. 63, de planta rectangular, de 160 per 110 cm, amortitzat per l'estrat U.E. 64, d'entre 25 i 5 cm de potència estratigràfica. Aquest interestrat sembla tallat pel retall de construcció de la sepultura E. 8. I per últim, el cas de l'interestrat U.E. 105, un tall de planta mes o menys regular, de 70 per 50 cm, amortitzat per l'estrat U.E. 106, de 10 cm de potència estratigràfica, i que sembla tallat pel retall constructiu de la sepultura E. 5. A l'igual que en el cas anterior, els estrats que amortitzen aquests talls són totalment estèrils pel que fa a la documentació de material arqueològic.

Vista general de l'àrea
de necròpolis de l'Oliva

L'últim grup correspon a interestrats clarament retallats per sepultures. És el cas de la U.E. 97 i de la U.E. 95, dos interestrats de planta mes o menys circular, el primer de 4 m de diàmetre i el segon d'1,5 m de diàmetre, amortitzat per l'estrat U.E. 38, d'uns deu a seixanta centímetres de potència estratigràfica. Aquests interestrats estan tallats pels talls de construcció de les sepultures E. 1 i E. 2. També és el cas de l'interestrat U.E. 96 de planta regular, de 80 per 110 cm, amortitzat per l'estrat U.E. 90 de 40 cm de potència estratigràfica. Aquest interestrat està tallat pel tall de construcció de la sepultura E. 1. En el cas dels estrats d'amortització UE 38 i 90, sí que s'ha pogut documentar material ceràmic. Així en la U.E. 38 es documenta ceràmica comuna oxidada, ceràmica comuna d'engalba vermella, ceràmica de tradició ibèrica pintada, ceràmica de cuina, àmfora de tradició ibèrica, àmfora romana de la tarraconense, terra sigil·lada itàlica, i ceràmica grisa ibero-romana. I en la U.E. 90, ceràmica comuna oxidada, ceràmica comuna amb engalba blanca, ceràmica de tradició ibèrica pintada i sense pintar, i ceràmica campaniana A. Aquest material es caracteritza per estar molt fragmentat, per trobar-se en poca quantitat i ser un material que ens defineix una forquilla cronològica àmplia, que se situaria entre el segle I aC i la primera meitat del segle I dC.

Quant a la funció d'aquests talls practicats a les margues naturals de la zona, en aquest moment només podem apuntar algunes possibles hipòtesis de treball. Al nostre entendre es tractaria d'elements vinculats amb alguna

activitat de tipus constructiu (extracció de terres per aprofitar-les constructivament, etc.) o d'elements vinculats amb alguna activitat de tipus industrial (dipòsits d'emmagatzematge, una primitiva indústria metal·lúrgica, basada en argiles ferruginoses, com la trobada al jaciment de Camp dels Moros de Can Codina a Pinell de Solsonès l'any 1999, etc.) En tot cas es tractaria d'alguna activitat antròpica amortitzada, tenint en compte els pocs indicis materials recuperats, a la primera meitat segle I dC. La zona s'hauria reconvertit posteriorment, dins de l'època romana, en una àrea de necròpolis

L'àrea de necròpolis

La intervenció arqueològica va permetre documentar en l'espai prospectat un total de 23 sepultures. Aquestes es presentaven seriosament malmeses per les tasques de conreu i per algunes excavacions furtives realitzades a la zona. Aquest fet va comportar que només es poguessin recuperar nou esquelets humans, els quals es van trobar estirats sobre el dorsal amb les extremitats inferiors estenses i amb les extremitats superiors en alguns casos estenses, al costat del cos, i en altres casos flexionades sobre la pelvis. Les sepultures van aparèixer excavades en els estrats naturals de la zona i orientades amb el cap a l'oest, podent-se trobar enterraments d'adults i enterraments infantils. Tipològicament els enterraments els podem agrupar en enterraments en caixa de lloses, enterraments de fossa simple i enterraments de sarcòfag.

Els enterraments de caixa de lloses són els majoritaris, amb quinze sepultures, tretze dels quals corresponen a individus adults i dos a individus infantils. La construcció es basa en l'excavació d'una fossa en els estrats naturals de planta rectangular, la qual és revestida amb lloses de pedres del país. La distribució de la caixa de lloses és bastant uniforme en tots els enterraments, una llosa per la capçalera i una altra pels peus, mentre que en els laterals les lloses van de les dues a les quatre. La majoria dels enterraments es troben bastant afectats per les feines de camp. Així, no hem pogut localitzar les lloses que cobrien les sepultures i en moltes de les lloses que formen la caixa es podien observar marques produïdes per les arres. Aquesta acció erosiva, juntament amb el fet que sembla que aquesta zona de necròpolis era coneguda per alguns dels pagesos i pastors de la zona, ha fet que només haguem pogut recuperar les restes d'onze esquelets humans, dels qual només set esquelets es troben en un estat de conservació suficientment acceptable com per poder portar a terme el seu estudi.

Pel que fa als enterraments de fossa simple, se n'han localitzat set exemples: sis corresponen a individus adults i un correspon a un individu infantil. En aquest cas les sepultures es construeixen simplement realitzant un tall a les margues naturals. Aquest tall, en alguns casos bastant profund, és de planta rectangular, però amb la capçalera i la zona dels peus arrodonides. A l'interior d'aquesta fossa es disposa el cadàver. La sepultura, al final, serà coberta per lloses. En l'excavació només hem trobat dues sepultures que conservaven, en part, la coberta de lloses. Pel que fa a les restes humanes, hem d'assenyalar que s'han recuperat cinc esquelets, però només dos d'aquests estan suficientment ben conservats.

Per últim cal assenyalar que en el transcurs de l'excavació es va poder documentar un enterrament, el número 12, corresponent a un individu infantil, que tot i trobar-se molt arrasat pels treballs de camp i no conservar les restes òssies, era un clar exemple d'enterrament en sarcòfag. Es tractava d'una pedra, de tipus sorrenca, de planta rectangular de 100 cm de llargada per 40 cm d'amplada, a la qual s'havia practicat un rebaix central de planta rectangular de 85 cm de llargada per 22 cm

Vista de la necròpolis
vers el nord-est amb la
fossalada dels
Negralets.

Vista de la necròpolis
vers el sud-est amb el
tossal del Puig al fons,
al peu del qual se situa
el possible assentament
rural d'època romana
de Cantorelles

Enterrament número 1

d'amplada per dipositar unes restes humanes infantils. Les feines de camp l'havien arrasat considerablement, així d'aquest rebaix només se'n conservaven uns cinc centímetres.

Pel que fa a la distribució espacial d'aquestes sepultures, podem dir molt poca cosa: els enterraments es distribueixen per una àmplia zona i es troben ben separats els uns dels altres i més o menys aliniats. Només en un cas la construcció d'una sepultura comporta el tall d'una sepultura anterior. És el cas de la sepultura número 17, la seva construcció comporta el tall de part de la fossa de construcció de la sepultura número 23. Quant a poder distingir dins d'aquesta necròpolis diferències de grups familiars, hem de dir que les característiques morfològiques i la distribució espacial de les sepultures no ens permeten establir relacions familiars d'una manera clara entre les diferents tombes.

Pel que fa a l'orientació d'aquestes sepultures, totes tenen el cap a l'oest, però podem observar que l'angle varia considerablement d'unes sepultures a unes altres. La raó d'aquesta variació de l'angle d'orientació de les sepultures s'ha de relacionar amb un possible ritual d'enterrament complex. La posició de la capçalera de la sepultura a l'oest permet que l'individu enterrat pugui "veure" o "sentir" la sortida del Sol, com a símbol de ressorgiment. Però el Sol, depenent de l'estació anual, neix en un punt o en un altre punt de l'horitzó; per tant, depenent de l'estació en què s'enterra l'individu, la sepultura s'orienta uns graus al sud o uns graus al nord.

Pel que fa als límits d'aquesta àrea de necròpolis, cal assenyalar que pels costats nord i est un important espadat impedeix la seva continuació, però pels costats oest, i sobretot pel sud, l'àrea de necròpolis podria tenir continuïtat.

Pel que fa a la presència d'aixovar, hem d'assenyalar que no se n'ha trobat en cap de les sepultures. En algun cas en els estrats que cobrien les restes es localitzava algun tipus de material ceràmic rodat, i només en el cas de la sepultura E. 10, s'ha pogut recuperar una fíbula molt senzilla sense decoració, pertanyent al vestit del difunt.

Pel que fa a la datació d'aquestes sepultures, cal assenyalar que resulta certament difícil arribar a una datació concreta, per culpa de la poca quantitat de material datable recuperat. Així, només podem assenyalar una forquilla cronològica que caldria matisar amb noves intervencions a la zona i amb l'estudi dels jaciments romans propers. Aquesta forquilla s'emmarcaria entre la data cronològica del segle I dC, corresponent a les ceràmiques més modernes localitzades en els estrats d'amortització dels interestrats de la fase de activitat constructiva o industrial, i la documentació de materials del segle III dC en les prospeccions d'alguns dels jaciments propers, segons la carta arqueològica del Servei d'Arqueologia. A més, la presència d'un enterrament en sarcòfag dins l'àrea d'enterrament podria fer decantar la balança cap a la idea que ens trobem en una àrea de necròpolis més propera al segle III dC i al període d'antiguitat tardana, quan aquest tipus d'enterrament resulta més comú, que a l'alt imperi.

Aproximació a un estudi del territori d'aquesta zona en època romana. Relació de la necròpolis de l'Oliva amb els assentaments propers

La intervenció arqueològica ha permès conèixer un àrea d'activitat antròpica constructiva o industrial i sobretot una àrea de necròpolis d'època romana. Poc podem dir sobre la primera de les activitats documentades, com a conseqüència de les poques restes recuperades. Aquest fet fa que sobre la seva utilització de moment només puguem formular alguna hipòtesi vinculada a una activitat constructiva o industrial, sense poder-la concretar. Més clara resulta la funció d'àrea d'enterrament i la seva adscripció cronològica a l'època romana del conjunt de 23 sepultures documentades, però en aquest cas la qüestió que cal resoldre és amb quin assentament humà proper, de caràcter rural, cal relacionar aquesta àrea de necròpolis. En aquest sentit volem apuntar, de manera molt gene-

ral, dues premisses importants que poden servir per un futur estudi d'aquest territori.

La primera es relaciona amb el pas d'una via romana per la zona del riu Corb, testimoniada d'una manera directa a partir de la descoberta d'un mil·liari a Guimerà (avui desaparegut) d'època de Claudi. Pel que fa al recorregut d'aquesta via, alguns autors la relacionen amb la via que aniria de *Barcino - Ad fines - Ilerda*, mentre que altres autors la relacionen amb algun ramal de la via que uniria *Tarraco, Ilerda i Caesaraugusta*. Al nostre parer la hipòtesis que vincula la vall del riu Corb amb la via *Tarraco - Ilerda*, una via testimoniada per multitud de referències en les fonts clàssiques, Estrabó, Cèsar, Livi i l'itinerari d'Antonino, és la que resulta més coherent. En aquest sentit resulta molt aclaridor el recorregut proposat per Joaquim Pera, a l'hora de precisar els accessos a la ciutat romana de *Ileso* "En principi la nostra hipòtesi apunta vers una ruta que s'inicia (*caput viae*) en el *Summum Pyrenaeum* i que arribaria fins a *Tarraco* i d'aquí pujaria fins a *Ileso*, fent un tram de ruta comuna amb la ruta d'*Ilerda* fins a Motblanc: en aquest punt la via es bifurcaria vers les dues direccions apuntades" (*Ilerda i Ileso*). "Per sustentar la nostra hipòtesi ens basem en l'existència documentada d'un eix viari antic entre *Tarraco - La Riba - Montblanc* i d'aquí fins a *Ilerda* (Burés i al. 1989, 115), el pas cap a *Ilerda* es fa seguint el curs del riu Francolí i entrant a les Garrigues des de la Conca de Barberà pel pas natural de la serra de Vilauví i per la troballa d'un mil·liari de Nerva (Fabre i al.1985) entre les poblacions de Vinaixa i les Borges Blanques; en aquesta ruta no podem incloure el mil·liari de Guimerà doncs passa allunyada d'aquesta població; en canvi proposem la nova ruta (a *Ileso*) que partint de l'alçada de Montblanc segueix el curs de la vall fluvial del riu Anguera fins a Sarral i d'allí vers Rocafort de Queralt, les Piles de Gaià i Santa Coloma de Queralt, just en aquesta darrera població començaria la vall del riu Corb, que seguint un sentit est - oest arribaria fins a Guimerà" (PERA, 1995, 961).

La segona premissa a considerar de cara a un futur estudi detallat del territori és l'important concentració de jaciments d'època romana documentats a la zona de la vall del riu Corb. Així en el tram que va de Vallfogona de riu Corb fins a Belianes, segons la carta arqueològica de la Generalitat de Catalunya de les comarques de la Conca de Barberà i de l'Urgell, es poden localitzar més de vint jaciments; aquesta concentració s'ha de relacionar amb el següent binomi: valls fluvials riques en recursos hídrics i agraris, i eixos de comunicació d'assentaments.

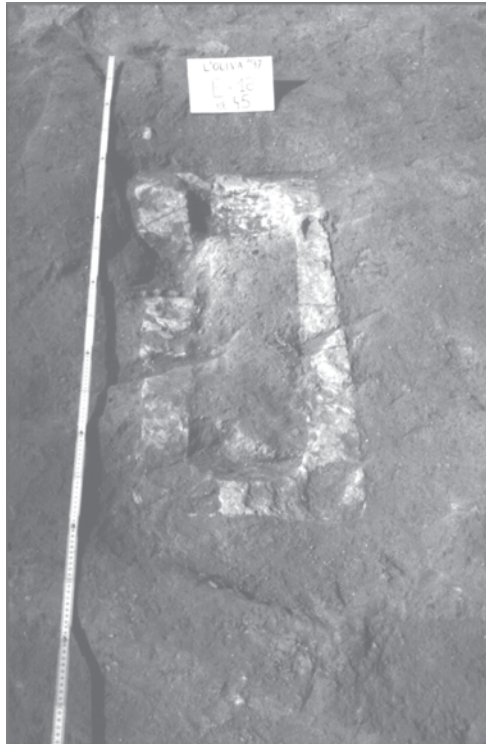

Enterrament número 2

Si aquestes dues premisses les tenim en compte pel que fa a la zona on es localitza la necròpolis de l'Oliva, podriem suggerir que la via que venint de *Tarraco* entraria per Santa Coloma de Queralt a la vall del riu Corb podria seguir aquesta vall fins a la zona del coll de la Portella, al terme municipal de Ciutadilla (l'Urgell). Aquest topònim es pot relacionar, a partir del que Palí assenyala per la via Augusta (PALÍ 1985), amb llocs de pas estratègics, on l'existència d'algun accident geogràfic, riu, muntanya, etc, el converteix en un bon punt de control dels viatgers, com una "porta natural". En aquesta zona de la Portella la via es podria bifurcar amb un ramal que seguiria vers el nord fins a Tàrrega, i on trobem cinc jaciments d'època romana (Espina A, Espina B, el Vilar, Comavella i Montfaó) que es podrien relacionar amb aquesta eix de comunicació. I de Tàrrega en direcció sud-oest a nord-est arribaria a *Ileso*, seguint més o menys l'orienta-

Enterraments número 6 i 7

Enterrament amb sarcòfag, número 12

ció de l'actual carretera que uneix Tarregà i Guissona, i on també es localitzen diversos jaciments d'època romana (castell de l'Ofegat, ermita de Sant Marçal, els Vilassos de Tàrrega, Riudovelles, Pleta de Queralt, Tauladell, serra de Tauladell, vinya del Crispi, vinya del Polit i la font de la Salut). L'altre ramal, des de la zona de la Portella, podria seguir la vall del Corb fins a Belianes. Recorregut en el qual es continuen documentat un bon nombre de jaciments d'època romana.

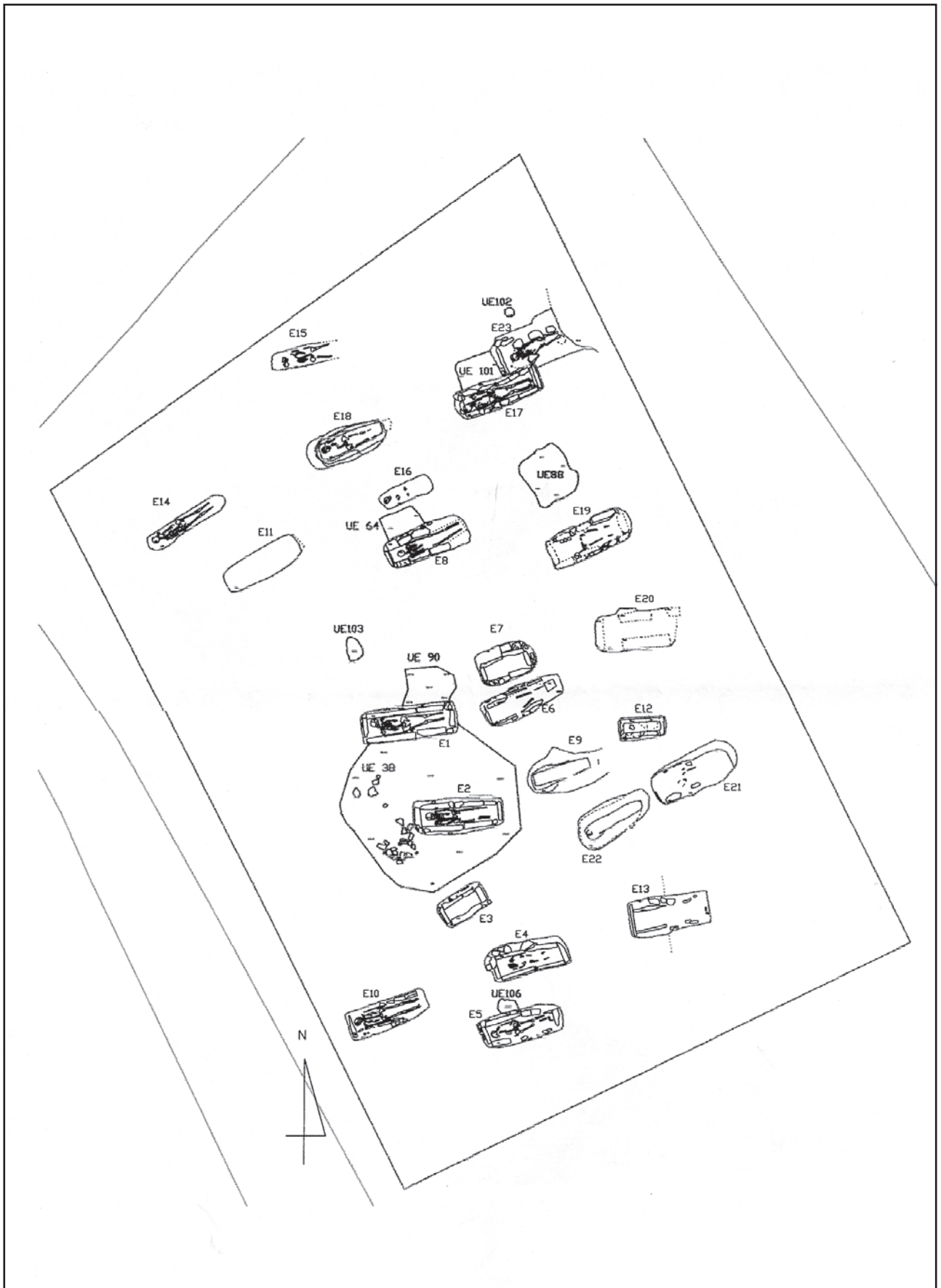
Una altra possibilitat, tenint en compte la distribució dels jaciments, és que aquesta bifurcació cap a la ciutat de *Iesso* no se situaria a la zona de la Portella, sinó que la via continuaria per la vall del Corb fins a Sant Martí de Maldà i aquí es produiria una bifurcació en direcció sud-oest a nord-est fins a Tàrrega, més o menys seguint l'actual carretera local que uneix Sant Martí de Maldà amb Tàrrega, i on també trobem un bon nombre de jaciments que es podrien relacionar amb aquest possibles traçat viari (el Molàs, Espina A, molí del Corretger, el Mas, el Putxet, Espina B, Estincliells B, torre de Morlans, la Canaleta, Comabruna, les Torres i les Codines). A més, en aquesta zona, en alguns planells apareix el topònim Guisonas i, tot i que en altres planells la zona és anomenada Guixanes, caldria tenir-ho en compte. De Tàrrega la via continuaria en direcció sud-oest a nord-est fins arribar a *Iesso*, seguint més o menys l'orientació de l'actual carretera que uneix Tàrrega i Guissona). L'altre ramal, des de Sant Martí de Maldà, podria continuar seguint la vall del Corb fins a Belianes.

A partir de Belianes, on el riu Corb canvia d'orientació vers el nord, som de l'opinió que la via romana de la vall del Corb podria continuar seguint una orientació d'est a oest pels actuals municipis de Maldà i Arbeca fins arribar a les Borges Blanques, on es trobaria amb el ramal principal que des de *Tarraco*, passant per Montblanc, arribaria fins a *Ilerda*. Aquest ramal permetria connectar la ciutat de *Iesso* amb *Ilerda* sense la necessitat d'anar endarrerint fins a l'actual indret de Montblanc per agafar el ramal que portaria a *Ilerda* per Vinaixa i les Borges Blanques

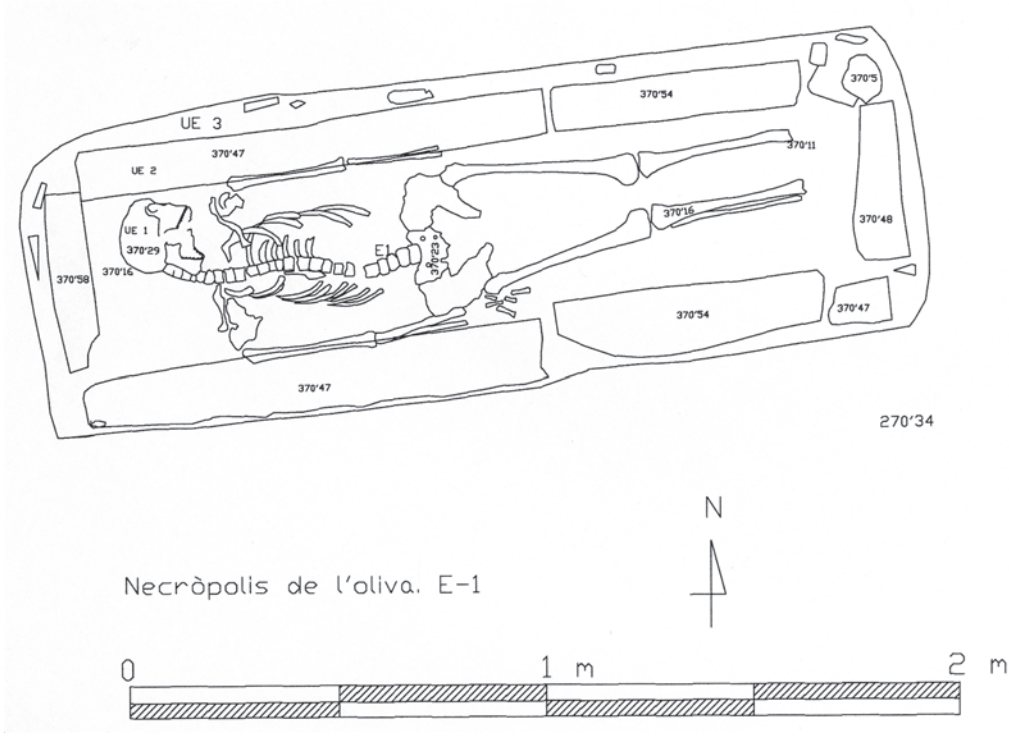
De ser certa aquesta hipòtesi, l'àrea de necròpolis de l'Oliva estaria ubicada en una zona propera a aquesta via que seguiria tota la vall del riu Corb, des de Santa Coloma de Queralt fins a Belianes, i d'aquí continuaria per la part sud dels municipis de Maldà i d'Arbeca fins arribar a les Borges Blanques, on es trobaria amb el ramal principal que des de *Tarraco* aniria a *Ilerda* per la vall del Francolí, Vinaixa, les Borges Blanques i Lleida. I per tant aquesta zona on es troba la necròpolis de l'Oliva es trobaria intensament poblada, de la mateixa manera que a la vall del riu Corb.

L'any 1993 l'equip d'investigadors de la Universitat de Lleida que excava el jaciment fortificat dels Vilars a Arbeca va endegar un projecte d'estudi del territori del jaciment dels Vilars. Aquest projecte va comportar la realització d'una prospecció del territori immediat del jaciment dels Vilars d'un radi de cinc quilòmetres, que va comportar la revisió sobre el terreny dels jaciments recollits en la carta arqueològica de les Garrigues elaborada pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Aquest estudi ha estat recollit a l'article "L'assentament dels Vilars (Arbeca, les Garrigues): territori, recursos i activitats productives", presentat a la taula rodona sobre els models d'ocupació, transformació i explotació del territori entre el 1600 i el 500 A.N.E. a la Catalunya meridional i zones limítrofs de la depressió de l'Ebre (ALONSO i al. 1994-96). Tot i que l'article se centrava en l'ocupació del territori des de l'època del bronze fins l'ibèric tardà, sense entrar en el món romà, l'estudi presenta quinze jaciments documentats en aquesta àrea de prospecció, dels quals vuit tenen una fase d'ocupació romana. D'aquests vuit jaciments un de sol (la Pleta de Belianes) té continuïtat des de l'edat del Ferro fins a l'època romana. Els altres set jaciments tenen una única fase d'ocupació, d'època romana, segons els materials recuperats per la prospecció. Aquests jaciments són: la vil·la romana dels Vilars, la vil·la romana d'Arbeca, el jaciment del pla dels Rufians, el jaciment del turonet del Calder, el jaciment del bosc d'en Popa, la vil·la de les Forques i el jaciment de Cantorelles.

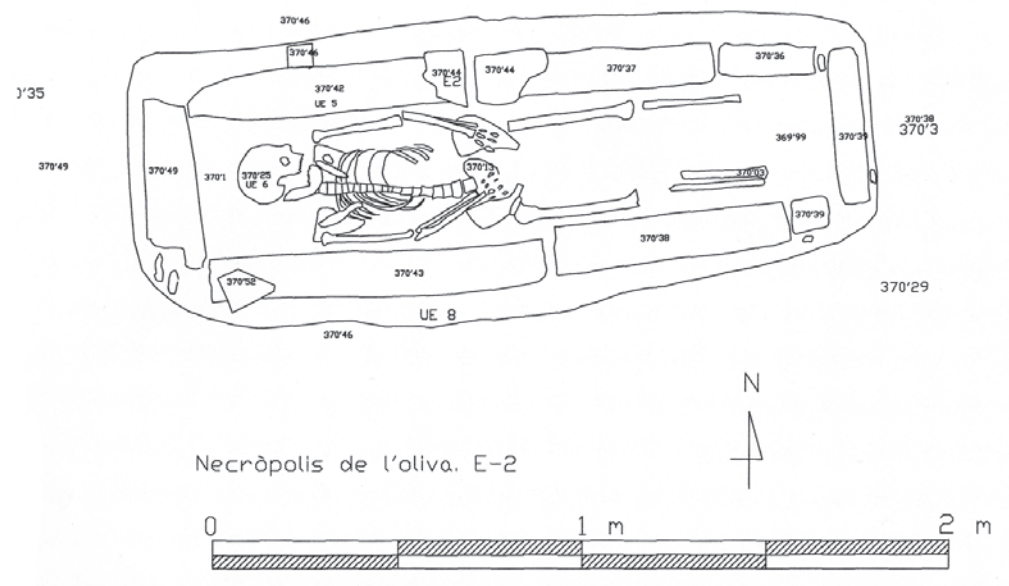

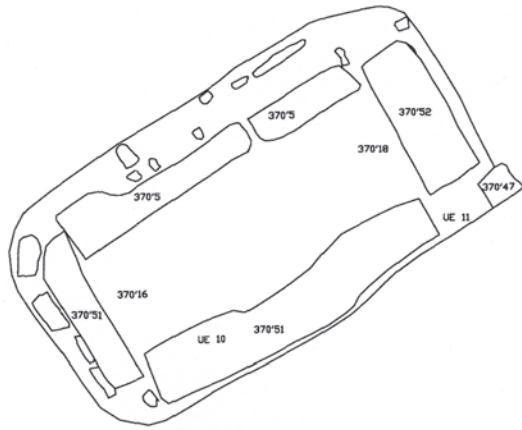
Fig. 3
Planta general del
Jaciment. E: 1/200

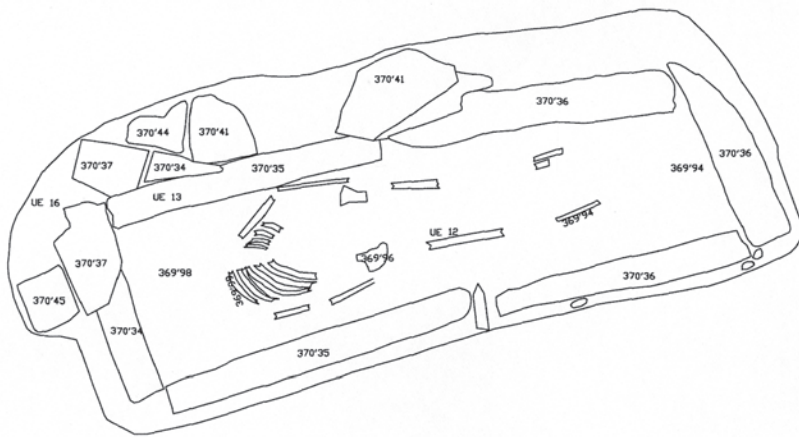
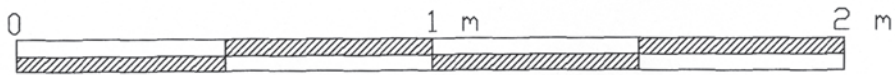
Necròpolis de l'oliva. E-1

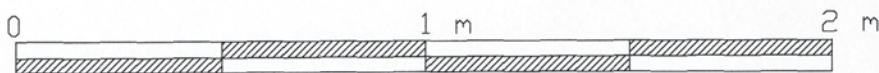
Necròpolis de l'oliva. E-2

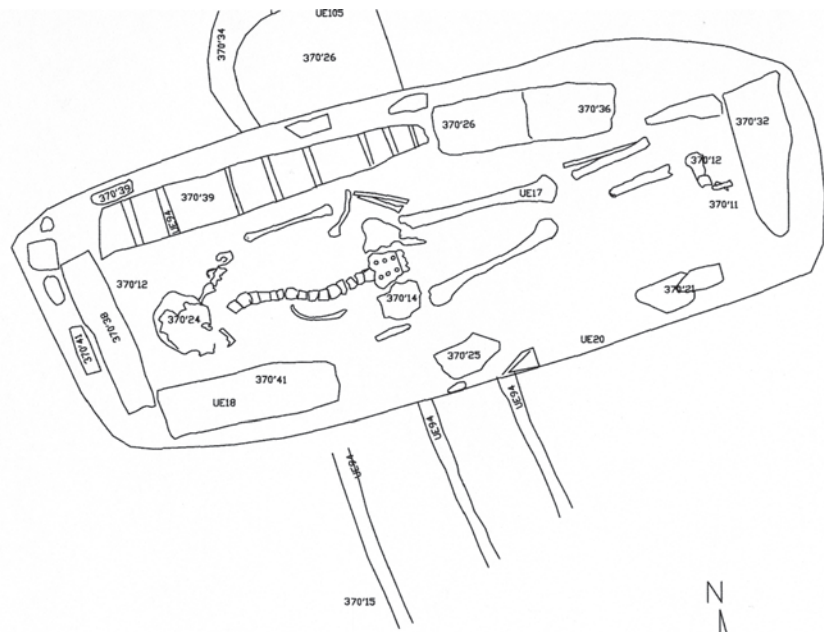

Nécropole de l'oliva. E-3

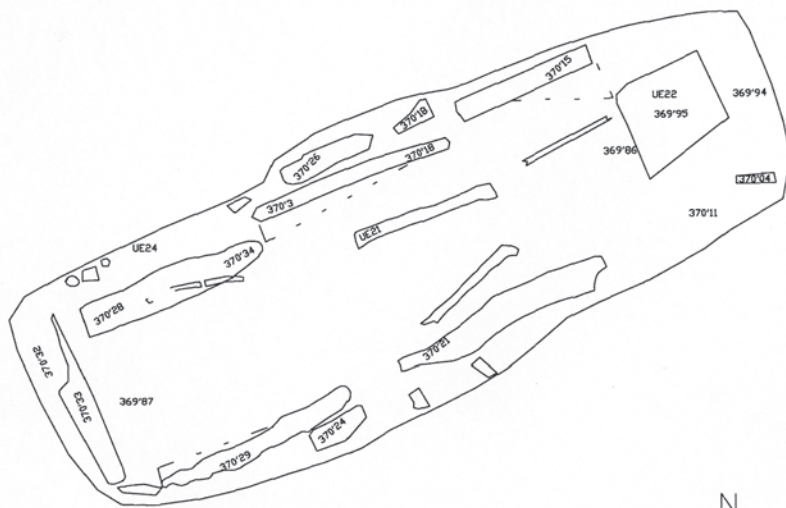
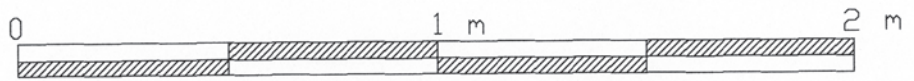

Nécropole de l'oliva. E-4

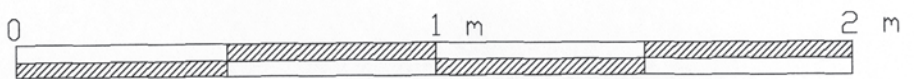

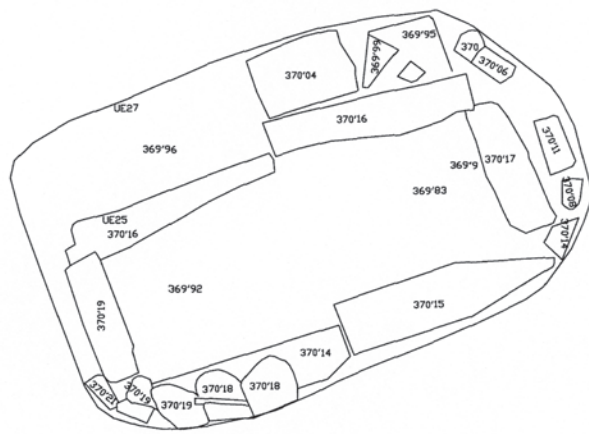

Necròpolis de l'oliva. E-5

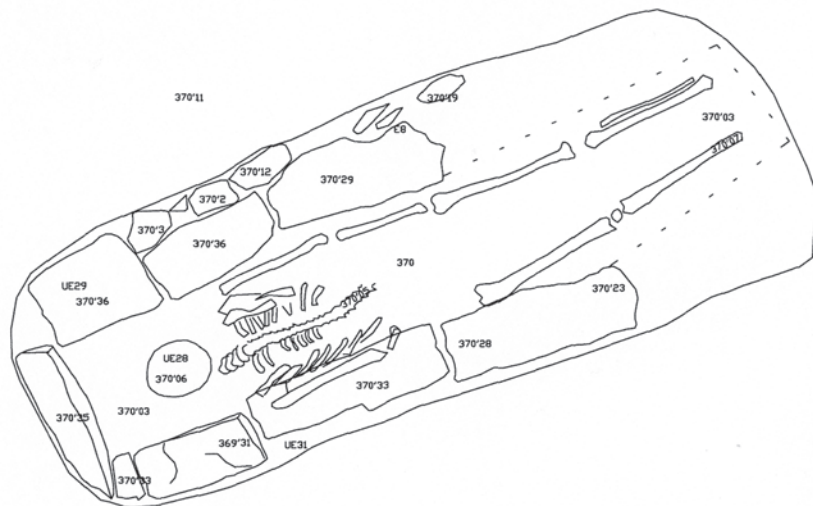
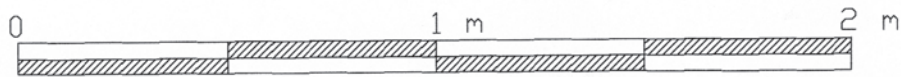

Necròpolis de l'oliva. E-6

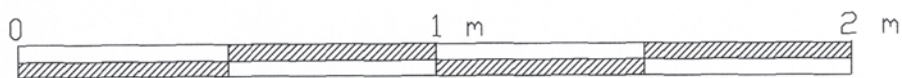

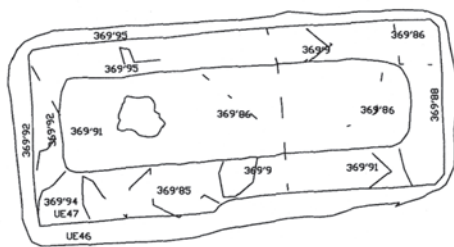
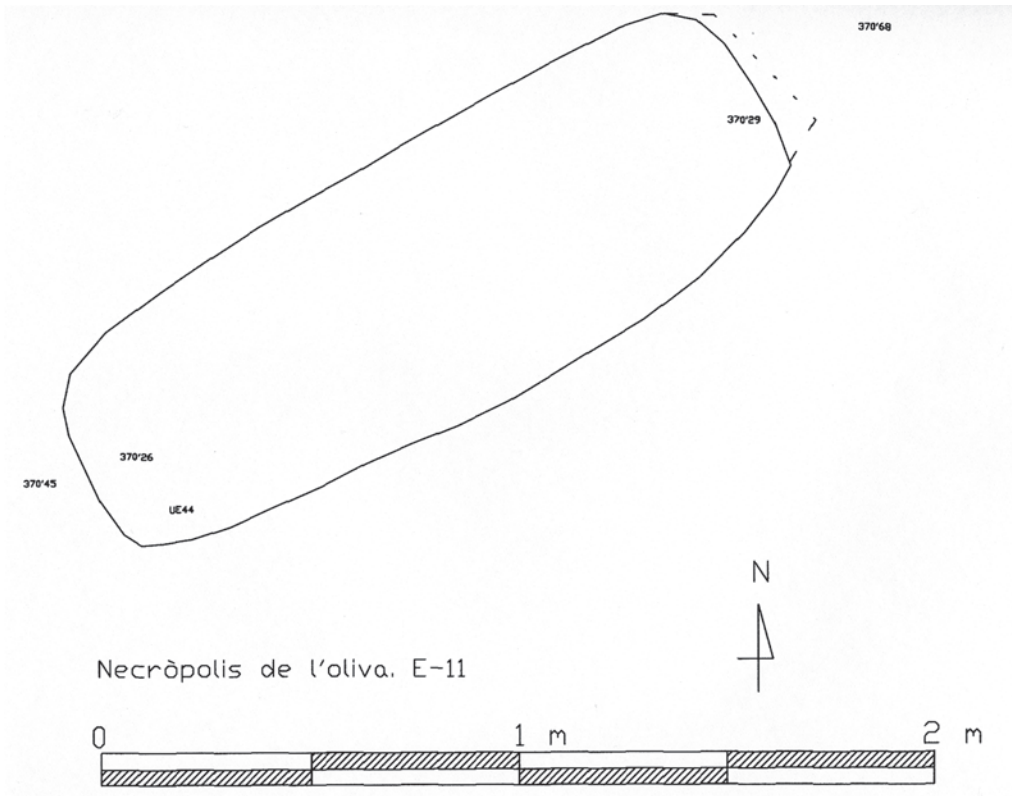
Necròpolis de l'oliva. E-7

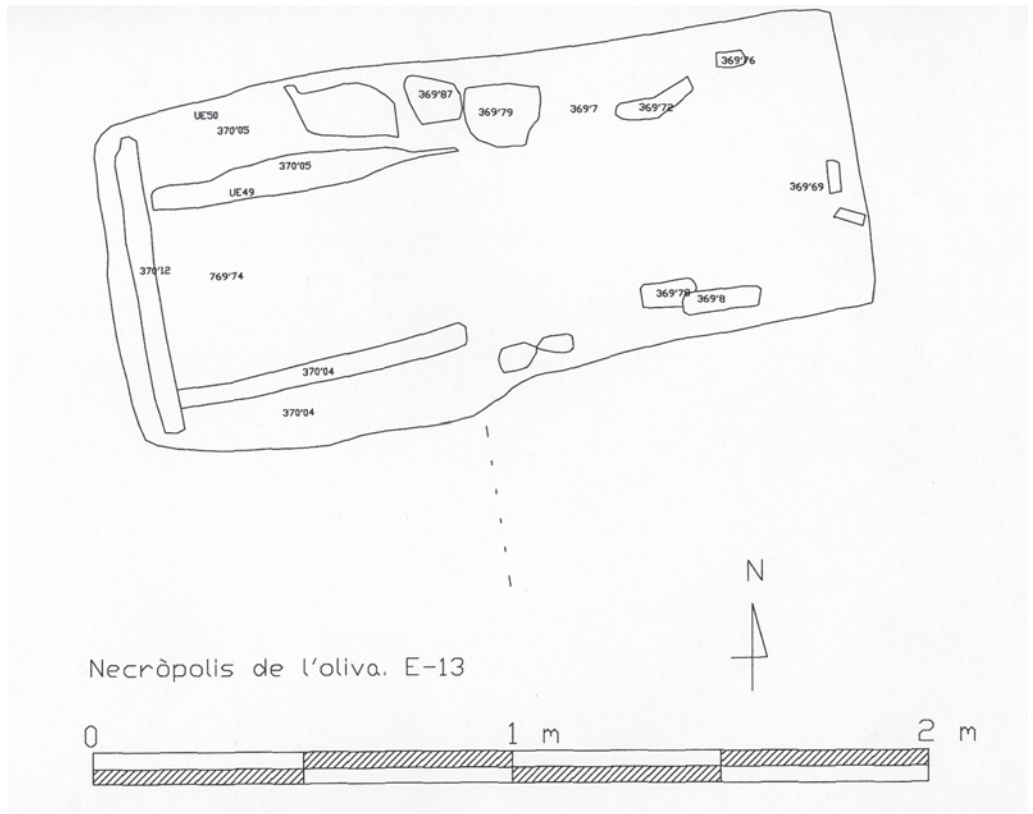

Necròpolis de l'oliva. E-8

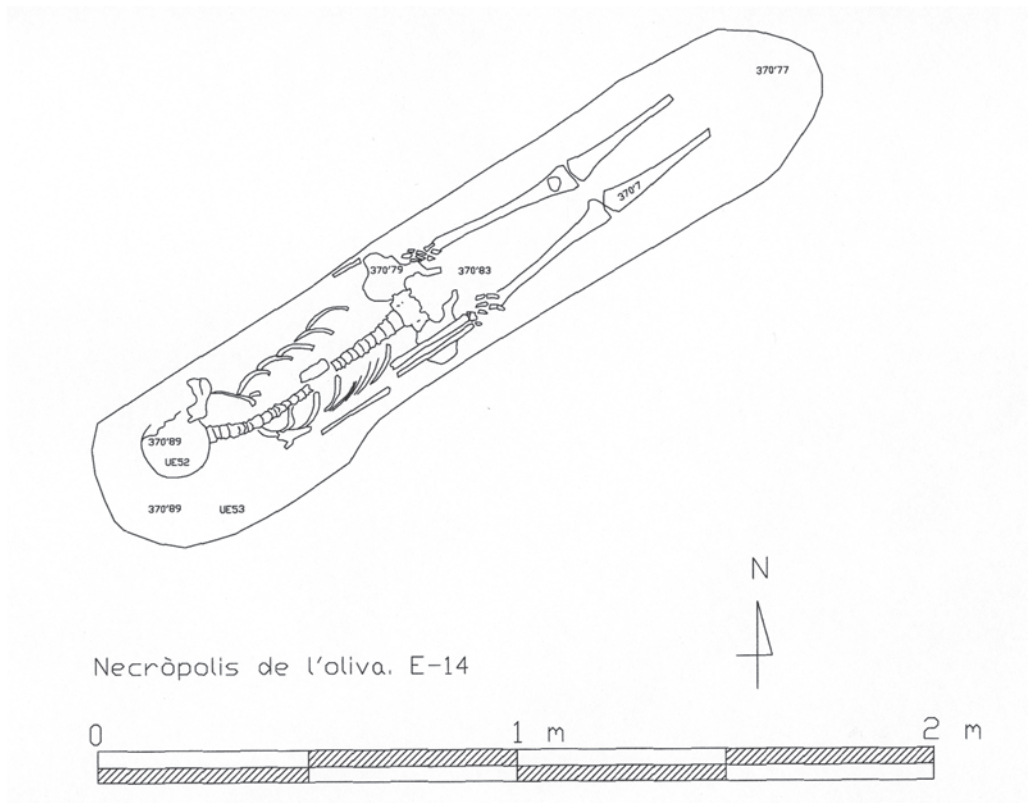

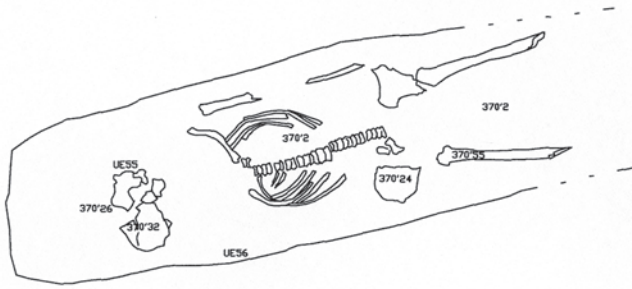

Necròpolis de l'oliva. E-13

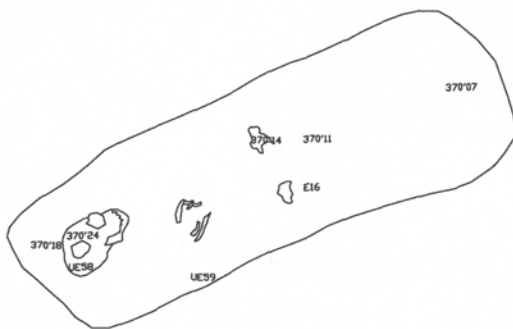
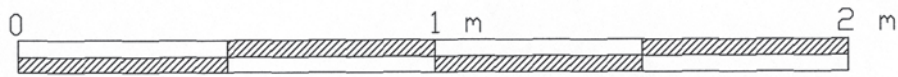

Necròpolis de l'oliva. E-14

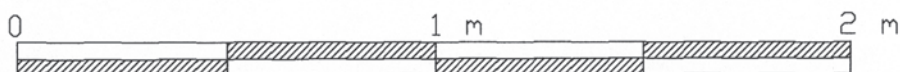

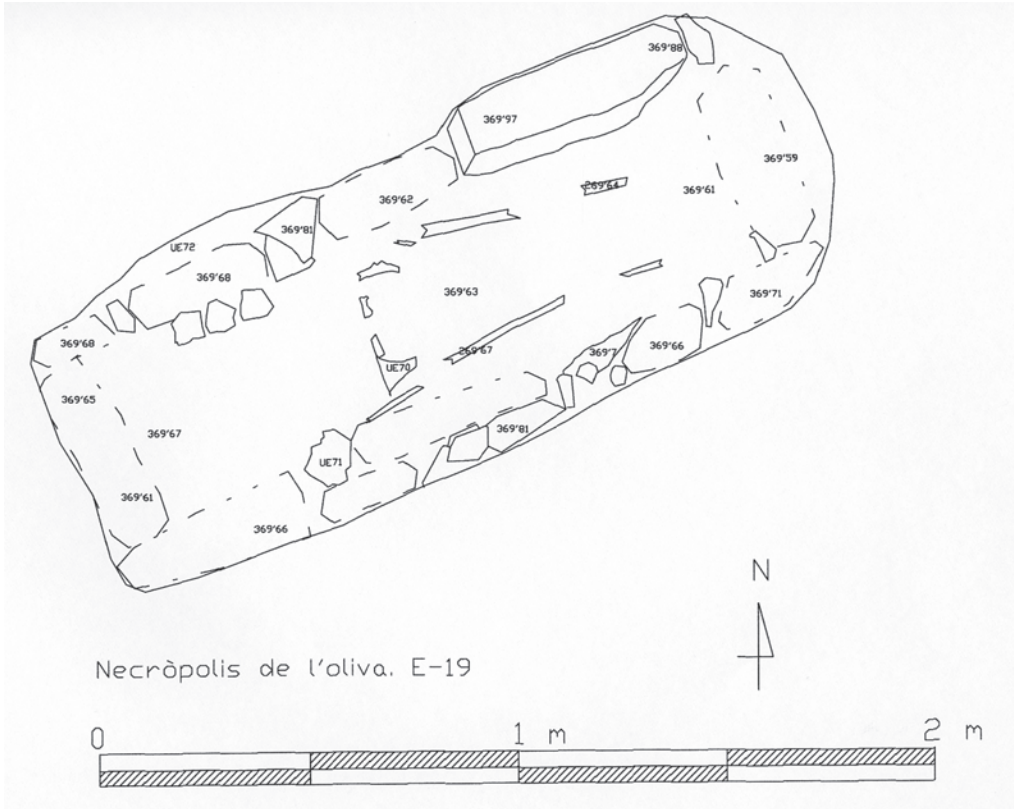
Necròpolis de l'oliva. E-15

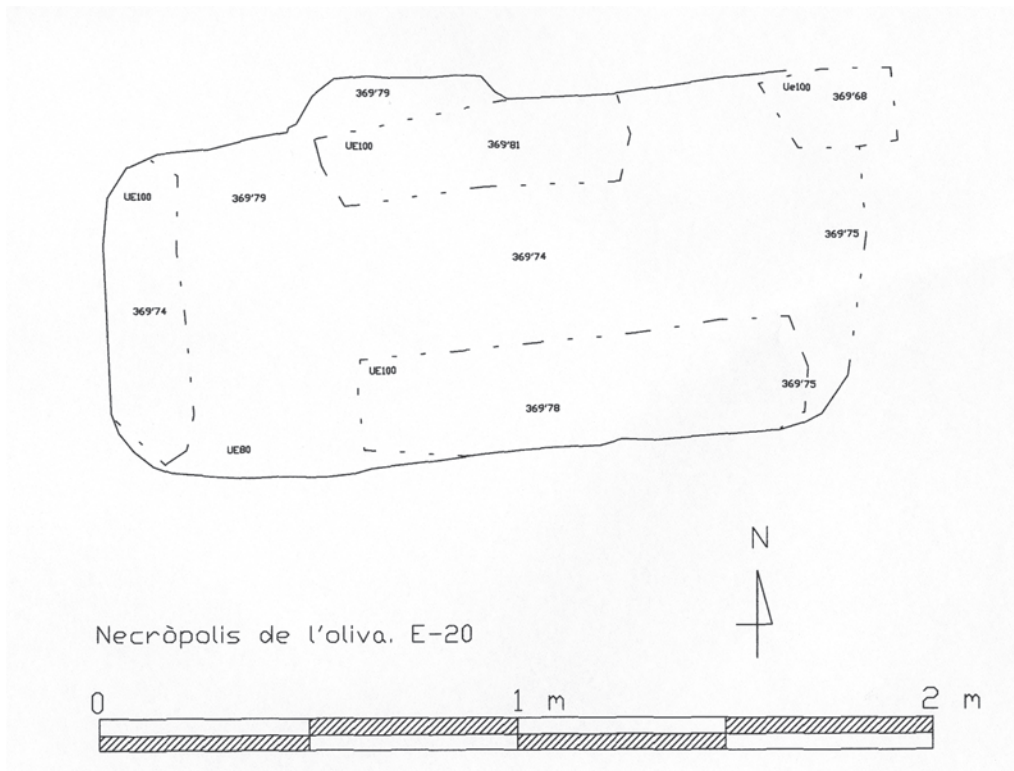
Necròpolis de l'oliva. E-16

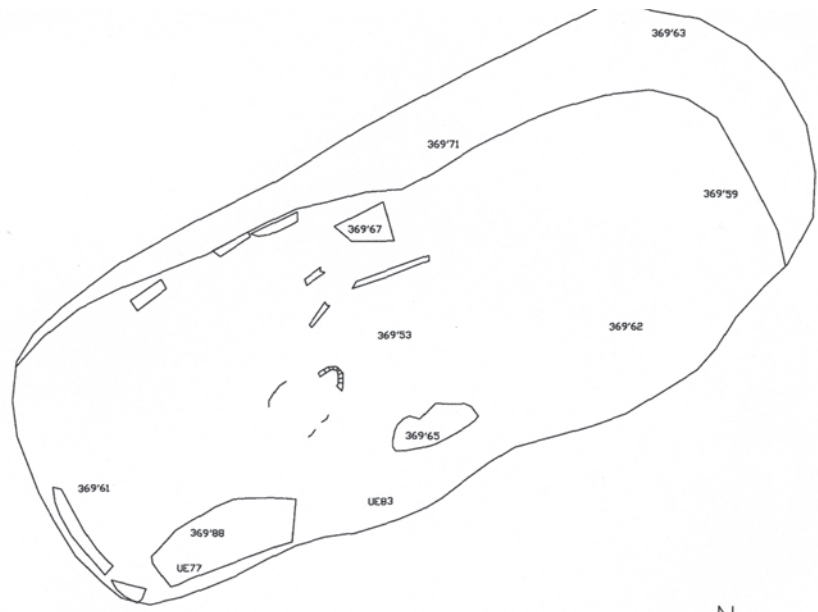

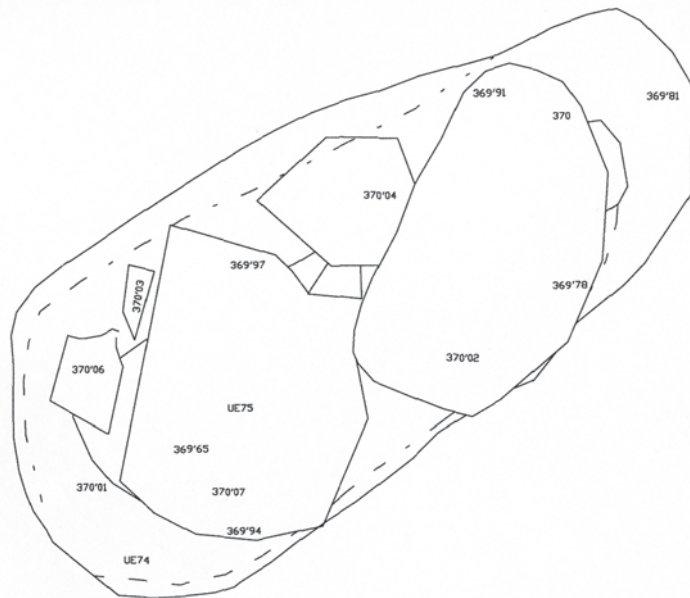
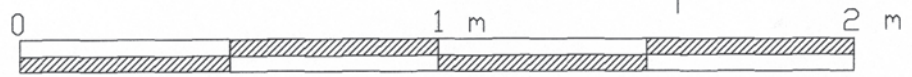
Necròpolis de l'oliva. E-19

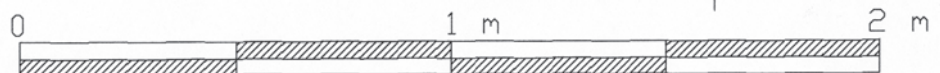
Necròpolis de l'oliva. E-20

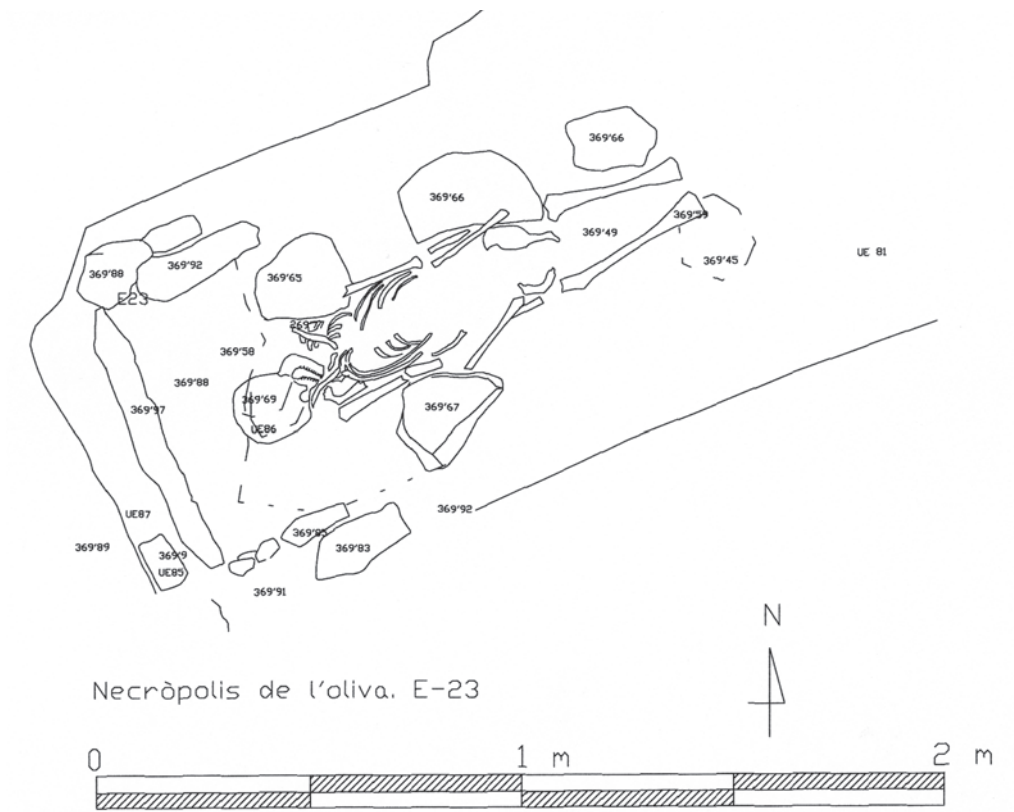
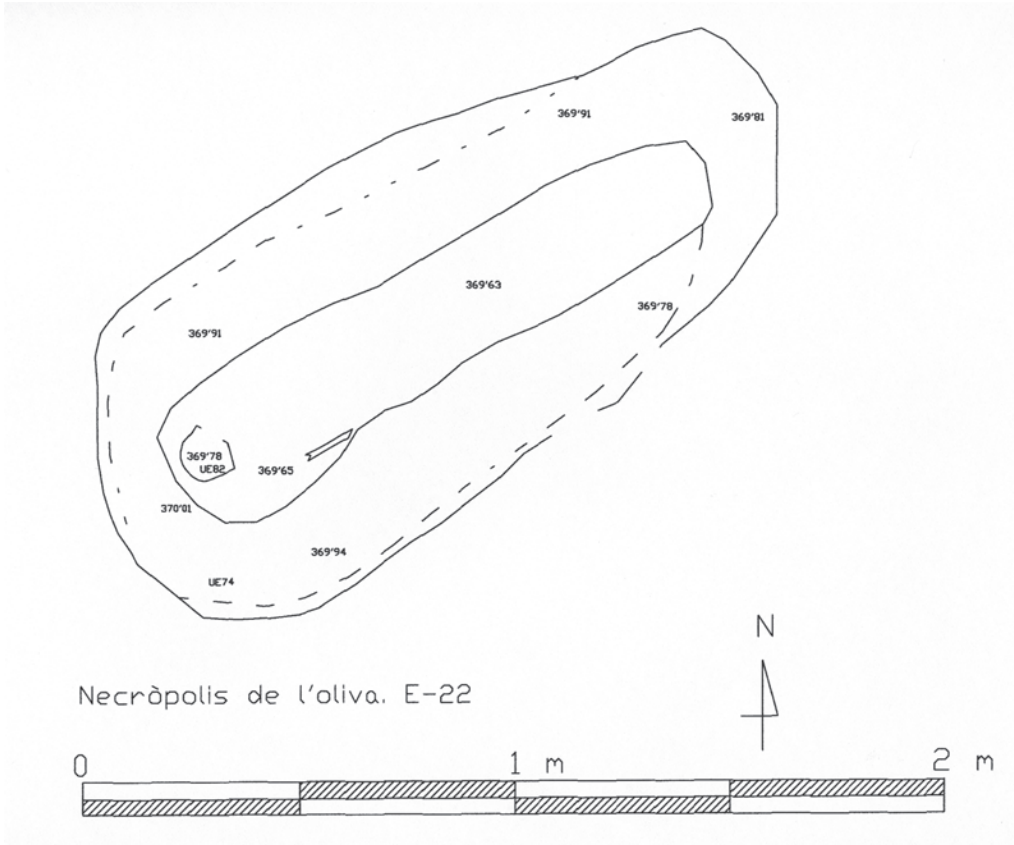

Necròpolis de l'oliva. E-21

Necròpolis de l'oliva. E-22, amb coberta

D'aquests jaciments romans documentats, sis segueixen un patró d'assentament d'est a oest (Cantorelles, Bosc d'en Popa, vil·la de les Forques, pla dels Rufians, turonet del Calder i la vil·la romana d'Arbeca) una orientació que es podria relacionar amb la via que passaria per la vall del riu Corb, i que a partir de Belianes podria continuar per aquesta zona fins a les Borges Blanques. La necròpolis de l'Oliva se situa seguint aquest esquema d'est a oest, entre els jaciments de Cantorelles, a menys de cinc-cents metres i amb una relació visual directa; el jaciment del bosc d'en Popa, a 1,5 quilòmetres i amb un relació visual directa, i el jaciment de la vil·la de les Forques, a uns 2,5 quilòmetres, però sense relació visual directa. Per tant, podríem pensar que la necròpolis de l'Oliva es podria relacionar amb el jaciment de Cantorelles o amb el jaciment del bosc d'en Popa, o fins i tot amb tots dos.

Conclusió

Tot i la precarietat de les restes documentades, l'excavació de la necròpolis de l'Oliva, ens ha permès assenyalar la necessitat de portar a terme un estudi de territori ampli en aquesta zona per l'època romana. Ja que la romanització d'aquest territori sembla comportar una reestructuració radical dels patrons d'assentament, a partir de la fundació de les ciutats de *Tarraco*, *Ilerda* i *Iesso* i la creació d'una nova xarxa viària. Aquesta nova reestructuració segurament té molt a veure amb el fet que la majoria dels jaciments protohistòrics no semblin continuar en època romana, a excepció de la Pleta de Belianes, i que en època romana es creïn un nombre important de nous assentaments.

Bibliografia

ALONSO, N., JB. LÓPEZ, I. GARCÉS, J.M. MIRÓ, E. JUNYENT, M.T. ROS, A. LAFUENTE, M.C. ROVIRA: "L'assentament dels Vilars. (Arbeca, les Garrigues): territori, recursos i activitats productives", *Gala. Revista d'arqueologia antropologia i patrimoni*, 3-5, 1994-96, pàgs. 319 – 339.
PALLÍ, F.: *La via Augusta en Catalunya*. Monografies Faventia, 1985, Universitat Autònoma de Barcelona
PERA, J.: *La romanització a la Catalunya interior*. Estudi històric-arqueològic de Iesso i Sigarra i el seu

territori. Tesis doctoral. 1994

DDAA: *Època romana. Antiguitat tardana. Campanyes 1982-1989*, Col·lecció Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya, 1, 1993, Generalitat de Catalunya.

DDAA: *Excavacions arqueològiques d'urgència a les comarques de Lleida*, Col·lecció excavacions arqueològiques a Catalunya, 9, 1989, Generalitat de Catalunya.